

проаналізувати ситуацію, виділити найважливіші моменти, згадати усі деталі, розслабитися тощо.

Список використаних джерел:

1. Коновалова В.Е. Организационные и психологические основы деятельности следователя / В.Е. Коновалова. – К. : РИО МВД УССР, 1973. – С. 102.
2. Строгович М.С. Курс советского уголовного процесса / М.С. Строгович. – М. : Наука, 1968. – Т. 1. – С. 420.
3. Криминалистика : учеб. Для вузов / под. ред. Р.С. Белкина. – М. : НОРМА, 2000. – С. 511.
4. Процюк О.М. Застосування методів психологічного впливу під час допиту неповнолітніх / О.М. Процюк // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична. – 2013. – Вип. 1. – С. 402-412. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvlduvs_2013_1_47.pdf.
5. Чернега І.Л. Допустимість доказів, отриманих з порушенням принципу поваги, честі і гідності особи / І.Л. Чернега // Шляхи удосконалення кримінального процесуального законодавства : матеріали регіонального круглого столу, 19 квітня 2013 року / Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.». – Одеса : Юрид. літ., 2013. – С. 163-168.
6. Захаров Є. Скільки постраждалих від насильства в міліції? [Електронний ресурс] / Євген Захаров. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://antikor.com.ua/articles/990-skiljki_postrahdalih_vid_nasiljstva_v_militsiji.

Бухонський С.О.

завідувач сектору,

Херсонський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр

Міністерства внутрішніх справ України

Науковий керівник: Калюга К.В.

кандидат юридичних наук, доцент,

Інститут права імені Володимира Сташиса

Класичного приватного університету

ЩОДО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАНОВИЩА СПЕЦІАЛІСТА ТА ЕКСПЕРТА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

У процесі розгляду кримінальних проваджень іноді виникають питання, що потребують застосування спеціальних знань (надання письмових роз'яснень, фотографування, складання схем тощо), проте не потребують проведення експертизи. Саме тому до справи залучається не експерт, а спеціаліст. У зв'язку з цим питання розмежування

процесуального становища експерта і спеціаліста набуває істотного значення [1, с. 28].

Відповідно до Кримінального процесуального кодексу України експертом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право відповідно до Закону України «Про судову експертизу» на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань [2, с. 43].

Спеціалістом у кримінальному провадженні виступає особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних або інших засобів і може надавати консультації під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок [2, с. 45].

Із проведенням реформи органів внутрішніх справ та відповідно до нової Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події спеціалістами є інспектори-криміналісти, старші інспектори-криміналісти, техніки-криміналісти, а в разі утворення секторів техніко-криміналістичного забезпечення слідчих дій – керівники зазначених секторів, які входять до структури відповідних органів досудового розслідування (далі – інспектори-криміналісти), та працівники Експертної служби МВС у складі спеціалізованої пересувної лабораторії, які володіють спеціальними знаннями та можуть надавати консультації під час досудового розслідування з питань, що потребують спеціальних знань і навичок та залучені як спеціалісти для надання безпосередньої технічної допомоги сторонами кримінального провадження під час досудового розслідування [3].

Проводячи аналіз участі у кримінальному провадженні експерта і спеціаліста слід зазначити, що у даних учасників кримінальної процесуальної діяльності є деяка подібність (в обох випадках такі особи повинні володіти спеціальними знаннями, навичками та досвідом діяльності у галузі науки, техніки, мистецтва та ремесла; і спеціаліст, і експерт діють в межах встановленої законодавством процедури).

Зустрічається чимало й відмінностей, які полягають в першу чергу у тому, що спеціаліст не проводить спеціального дослідження для встановлення нового спеціального факту. Завданням спеціаліста є надання консультативної та технічної допомоги сторонам кримінального провадження під час досудового розслідування і судом під час судового розгляду, в той час як завданням експерта є саме проведення

дослідження матеріальних об'єктів, явищ і процесів, що містять інформацію про обставини справи.

Експертом може бути особа, яка має необхідні знання для надання висновку з досліджуваних питань [4] і отримала кваліфікацію експерта з певних видів експертиз.

Як експерт може залучатися особа, яка відповідає вимогам, встановленим Законом України «Про судову експертизу», і внесена до Державного реєстру атестованих судових експертів. Тоді як для того, щоб бути спеціалістом достатньо володіти спеціальними знаннями та навичками застосування технічних засобів.

Експерт зобов'язаний провести повне дослідження і дати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок на задані йому питання, а у разі необхідності – роз'яснити його, а спеціаліст зобов'язаний відповідати на задані судом питання, давати усні консультації та письмові роз'яснення, звертати увагу суду на характерні обставини чи особливості доказів, у разі потреби надавати суду технічну допомогу. Відмітимо те, що письмовий висновок експерта є підзвітним документом та впливає на доказову базу, служить остаточним вердиктом експерта, тоді як діяльність спеціаліста є менш вагомішою і має більш підготовчий характер.

Діяльність експерта спрямована на отримання нової інформації про фактичні обставини справи, а спеціаліста – на сприяння надання консультативно-довідкової та технічної допомоги при встановленні обставин справи.

Різними є способи застосування спеціальних знань експертом та спеціалістом. Експерт здійснює спеціальне дослідження, зміст якого знаходиться поза межами процесуальної регламентації, а спеціаліст експертного дослідження не проводить, він, як правило, бере участь у здійсненні судом процесуальної дії.

Суд може не залучати до участі в справі спеціаліста, якщо хтось з суддів володіє спеціальними знаннями (наприклад, для кваліфікованого проведення огляду доказів), тоді як експертиза проводиться виключно експертом [1, с. 29].

Підводячи підсумки вищевикладеного, можна стверджувати, що розмежування посад та, відповідно повноважень «експерта» та «спеціаліста», дозволить учасникам кримінальної процесуальної діяльності професійно оперувати набутими спеціальними знаннями, але в різній спеціальній і процесуальній формі, не мати власного інтересу в кримінальних провадженнях і не представляти ніяких інших учасників, проте, будучи наділеними правами і обов'язками і, беручи участь у провадженні, сприяти здійсненню правосуддя.

Список використаних джерел:

1. Горбатенко, Д.С. Відмінність у процесуальному становищі спеціаліста та експерта в цивільному процесі [Текст] / Д.С. Горбатенко, А.В. Солонар // Науково-теоретична конференція викладачів, аспірантів, співробітників та студентів юридичного факультету : тези доповідей: у 3-х ч., Суми, 20 квітня 2011 р. / Відп. за вип. : С.І. Дегтярьов, В.І. Горевий. – Суми : СумДУ, 2011. – Ч. 2. – С. 28-31.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та доповн. станом на 6 березня 2014 р. : (офіц. текст). – К.: Паливода А.В., 2014. – 328 с. – (Кодекси України).
3. «Про затвердження Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події» : наказ МВС України від 03.11.2015 № 1339, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1392/27837.
4. Закон України «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 р. № 4038-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

Власюк М.М.

студентка,

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ СТАТУС ТА ПОВНОВАЖЕННЯ
ПРОКУРОРА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ**

Прокурор – учасник кримінального провадження, на якого законом покладено виконання у кримінальному провадженні функцій нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, а також підтримання державного обвинувачення в суді [1, ст. 121; 3, ст. 5].

В основі правового статусу прокурора в кримінальному провадженні лежать конституційні норми, які мають засадниче значення для галузевого законодавства (статті 121-123 Конституції України). Крім того, правовий статус прокурора визначається КПК, ЗУ «Про прокуратуру», положеннями міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Важливого значення у регулюванні правового статусу прокурора відіграють підзаконні акти, зокрема, накази Генерального прокурора України, в яких містяться положення, спрямовані на підвищення ефективності прокурорської діяльності, вирішення завдань прокурора в кримінальному провадженні, створення необхідних умов для реалізації